

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S. D. P. 13.

Coll. No. 260

Title Radhakunda/Babara

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 260 Subject : Ar crite Dure.

Title : Lakshna Kunda Prasara from Handy Tatra
Pradi Po

Author : — Scribe : Dinmanishankar

Date of the work : — Date of the Ms. : VS-1877

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 11" by 5.6" Extent : 6 fol.

Language : Sanskrit Script : Devanagari

Remarks : Complete

॥१॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ जिनां शवेदात्रिणि सूत्रकेतवस्त्रिराकव्यासदत्तेन वृत्तं
॥ साकलिकास्यादिगुणेन तद्वत्स्युः केसरास्तत्रिगुणेन मध्यं ॥ १॥ स्याद्द्वि
भूरब्धिगुणेन तद्वत्पूर्णैर्द्विचंचंदाब्धिरसो नितेन ॥ ०११४६ ॥ वृत्तं तथा पंच
गुणेन कुया १४६ ॥ ३२ ॥ क्रयाद्विवा मुवोर्दरे च ये हलानि ॥ २॥
वेदाश्चि २४ विष्कुंभमितेयवृत्तेन वैकेपहर्षमिरंगुलाद्यैः ॥ एषीशर ॥ ४॥ ॥ भ्या
भ्यः शराश्चोत्तममंडलांतं वद्वातुरेवादी हण संमिता स्युः ॥ ३६ ॥ ०१२॥ ॥
ज्यां सूत्रकान्यष्टमितानि दद्यात्पुर्णादिहृत्वे रकसायकानि ॥ ३॥ ०१॥
२४ ॥ शरामितस्याक्षिरामषट्भूरसांगुलाद्यैः ॥ ११३६ ॥ १६ ॥ शरयु
ग्ममन्यत् ॥ ४॥ श्योमर्तुवेदाग्निरसैः ॥ ०१६ ॥ ४३६ ॥ पुनश्च शरद्वयंचोभ

॥१॥

यतस्तयोः स्यात् ॥ जीवांश्चिक्यामदलेन वृत्तपादद्वयं चोभयसायकां यैतं
॥ ५ ॥ महीगुणविंदुमितेन वृत्ते ॥ १३६ ॥ पादद्वयं मध्यरागमतश्च ॥
तयोरधस्तात्प्रयुगंच वृत्तपादाग्रयोर्निम्निगयोस्तयोऽयं ॥ ६ ॥ त्यक्कोद्घेत्तां
घ्रिभुवंत्रमध्यं भवेच्चपद्मेदलमुत्तमंतत् ॥ तथैवजह्यादनुषःफलंतच्छेषं न
वेहृद्भुवः प्रमाणं ॥ ७ ॥ पद्मेदलानामखिलं फलं स्यात्तद्देत्रादहा निस्त्र
सिजायनेन ॥ स्वयासकोसेधककणिकां हित्यत्काखनेत्तर्के सरकान्प्रज
वन् ॥ ८ ॥ एवं दलान्यष्टमितानि चिच्चादलानि च चार्यथोत्तमानि ॥ अस्म
कृतेनातिमहच्छ्रमेण उच्यंते ये देत्रविदो बुधास्ते ॥ ९ ॥ ॥ अस्यार्थः ॥
॥ अस्मिन् देत्रे च उच्यंते विंशत्यंगुलपरिमितं चतुरस्रं लक्षा ॥ पूर्वपिरदक्षि

॥२॥

एतेतरमध्यसूत्रद्वयेनमध्यंकल्पयित्वाआयामसूत्राष्टमभागेनचंशपरिमितेनसूत्रेणककर्टेनवाच्यतंरचयेत्॥साकलिकास्थात्॥पुनरष्टमांशद्वितयेनषडंगुलपरिमितेनद्वितीयंचतुर्तंक्रयति॥तस्मिन्नकेसरगिरचयेत्॥ततस्त्रिभिरष्टमांशैर्नैवांगुलेनककर्टेनचतुर्तीयंचतुर्तंक्रयतिचतुर्लानांमध्यभूमवेत्॥पुनश्चतुर्भिरष्टमांशैर्द्विदिशांगुलरूपैरुपरिभूमिःरसात्तद्देवपरिमितौभवति॥ततःपूण्ड्रिचंद्राब्धिरसोनितेन॥०१॥१॥४॥६॥अष्टमांशपंचकेनचतुर्दशांगुला१४षट्पदयवा६षट्पदयुका॥६॥स्तिस्त्रोतिख्या॥३॥वासाग्रद्वया२परिमितेनककर्टेनपंचमंचतुर्तंक्रयति॥तस्मिन्नष्टोसूत्राणिपूर्वापरदक्षिणोत्तराग्नेयवायव्यदशाननैर्त्तरि

॥२॥

तीदिसुदवाचवर्थेष्टेते॥दिदिनंदेषुवेदैश्च॥४॥पाणिशिरावृत्तद्यासेसर
माहते॥खखखाभाकी१३॥०॥०॥संभक्तेलभ्यंतेक्रमशोभुजास्त्यष्टभुजा
नानीय॥अथवाचउविंशित्यंशयतमंडलेर्शनकोणत्तमध्यकर्णिकामध्य
केंद्रमितंमध्यसूत्रेतकेंद्रात्पूर्वेतिरदिकसूत्रद्वयेचउरसंकुयति॥तस्य
कर्णविशातस्तेत्रफलानयनंचउरसंस्थाहणयोरनुदिगुणीत्यनेनदिगु
णस्तेत्रफलमानीयाद्दीप्त्यमूलानयनं॥तन्मूलमष्टावंगुलानित्रयोय
वायुकाषट्कमेकलिखात्मक॥७॥३॥५॥१॥भुजचउष्टयंभवति॥आयाम
सूत्रैरद्विष्टभुजेपाचांत्रीण्यंगुलानित्रत्वारोयवाःएकायुकासप्तलीखाः
परिशिष्टंते॥३॥४॥१॥५॥साकोटिः॥पूर्वेतिरंचउरसभुजसूत्रंबाहुः॥ ॥

॥८॥ ॥३॥ दी० तद्गुह्यो योगपदं कर्ण इत्यनेन कर्णमानीय तत्कर्णमानीय न पूर्व
॥३॥ स्मिन् रत्नहेत्रे षष्ठिद्विस्तु सूत्रेषु षष्ठ्युजानयनं ॥ सचनवांगुलैकयवयुका द
पषट् लिख्या परिमितो भवति ॥ १॥ ॥ १॥ ॥ १॥ एवमष्टौ मुजाख्या नूज्या सूत्रान्पात
यिवाऽष्टौ धनुंषि निष्पादयेत् ॥ तानि च द्विद्विदिक सूत्रमध्यभागेऽष्टौ सूत्रा
णि पातयिवा ॥ तसु त्रद्वयस्यागद्वयपरिमितां निधनुंषि भवन्ति ॥ तत्रैकस्य
धनुषोऽष्टौ चतुरंगुजानि चत्वारो गवाः पंचयुका लिख्याद्वयं ॥ ४॥ ॥ ४॥ ॥ ४॥
स्यं कोटिद्विदिक सूत्रयोर्मध्यसूत्रं कर्णद्विदशंगुलैः कोटिद्विदशत्यो
रंतरात्पदं बाहु रिति ॥ हेत्रमध्यसूत्रे धनुः चतुर्गवाः पश्चिमदिशि एकादशं
गुजानि पूर्णयवपंचयुकाश्च तस्यो लिख्या बाहुः ॥ १॥ ॥ १॥ ॥ १॥ तदुपरि भोगे

पूर्णगुलसप्तयवाद्देयुके चतस्रो लिख्याः ॥ ७१॥ २४॥ परिशिष्टं तो ॥ स एव ध
नुषि शरो भवति ॥ एतस्य धनुषः फलं ॥ जीवा शरैक्यदलहतशरस्पवर्ग
दशहृतं नवमि विभिजे दवाप्तफलं प्रजायते का मुके स्य फलं रत्यनेन च
उरंगुलानि षड् यवाः धनुष फलं ॥ ७२॥ तस्मिन् चर्ये उरुत्तरे च फलं व्या
साद्देवगविगेत्यनेनानीय तच्च उः शतिपंचपंचाशदधिका ह्ये च फलं ॥
७३॥ ५५॥ शेषमेकविशधिकशतांगुलानि ॥ ७४॥ ११॥ दलाष्टके साध्यानि ॥
प्रतिदलं पंचांशं गुलान्येको यतो यथा ह्ये च फलमायाति तथैव कार्यं ॥ तत्र
उत्तमवृत्तविस्तारः ॥ २॥ २॥ ६॥ ३॥ २॥ धनुः शराः ७२॥ तेन ज्यासूत्रमध्या
उत्तमवृत्तसूत्रपयंति दीर्घशिखस्त्री एंगुलानि षड् यवाः पूर्णयुकाः सप्त लिख्याः

॥४॥

वालाग्नद्वयपरिमितास्युः॥३॥१॥२॥॥तेषां दीर्घशिरणावमितः शशिरा
मषट्भूरसंगुलानिच्यंतरं मुक्ताशरद्वयं॥१॥३॥४॥१॥२॥३॥४॥५॥६॥७॥८॥९॥१०॥
ककार्यं तयोर्मध्ये दक्षिणशरात् दक्षिणतः उत्तरशरादुत्तरतश्च॥ एवं
यो मत्तुर्विदाग्निरसांतराजे॥०॥६॥४॥३॥२॥१॥ पुनः शरद्वयं कुर्यात्॥ एवं शरपंचकं
पंचकं निमायि जीवाग्नात् जीवाचयं शि॥२॥२॥२॥५॥४॥५॥६॥७॥८॥९॥१०॥
रशरादधिष्ठितपादद्वयं ऊर्ध्वमुखं रचयित्वा मध्यशराग्नात् दक्षिणोत्तरश
रावधि महिगुणविंदुमितेना॥१॥३॥६॥६॥१॥२॥३॥४॥५॥६॥७॥८॥९॥१०॥
यं विषदध्यात् अथ रोत्तरवृत्तपादाग्नद्वयं संमेलयेत् ऊर्ध्वमुखं रचयित्वा वृत्तोर
धिभुवंत्यजे देवमनुजानतिरिक्तान्यष्टौ पद्मदलानि निष्पद्यन्ते॥ एवमष्टौ दला

॥४॥

नि॥ वक्ष्यमाणप्रकारेण वाचञ्च दृष्टानि मित्रा मध्यं दृष्टं स्वव्यासपरिमितं
षडंशमुच्यते त्वादितीयदृष्टे षोडशके सरचिह्नानि च वापरितः स्वनेत्र
॥ अत्र त्रैलोक्यमेव लाघंगानि तदा कृतिरूपाणि कुर्यात् ॥ अत्र हे त्रफलो
पपति स्त ॥ जीवाग्रनिमित्तं दृष्टपादद्वये जीवात्रयीयांशं प्रकल्प्य दृष्टपा
दद्वये मेकी भूतं लाघासाद्विगविगहिं त्रफलं ॥ दशगुणान्मूलमित्यनेन
फलानयनं ॥ ज्यात्रयीयांशं सौदलं ॥ २१॥ ५॥ ४॥ तत्फलं ॥ १५॥ ४॥ मंडलाद्व
त्वादधीकृतं ॥ ६॥ २॥ दृष्टपादद्वयस्य फलं ॥ तयोर्मध्यचञ्चुरस्त्रमुजो जीवा
द्विप्रमाणः ॥ ४॥ ४॥ ५॥ ३॥ जीवात्रयीयांशं कोटिः ॥ भुजकोटिघाते कृते यव
चञ्चुष्टयाधिकदशांगुलानि ॥ १०॥ ४॥ हे त्रफलं ॥ उपरिचञ्चुरस्त्रे मही

॥५॥

गुणविंदु मित ॥१३॥६॥१॥ कोटिकेत द्विगुण भुजे २॥१॥१॥ भुजकोटिघात
रुते हेतुफलं ॥१॥१॥ उपरिदत्त पादद्वयस्य एकीकृतो ॥१३॥६॥१॥ एतत्पर
रिमितया सादृश्या सादृविर्गेति रुते हेतुफलं ॥३॥१॥६॥ मुपरिचतुरस्रफ
लादपसारितेशेषमेकांगुलमेकोयवश्चा ॥१॥१॥ एवमधोदत्त पादद्वये हे
तुफलं ॥१॥१॥ मध्यचतुरस्रस्य फलं ॥१॥१॥ उपरिदत्ताग्रफलं ॥१॥१॥ मिलि
तं ॥१॥१॥ एकोनविंशत्यंगुलानि सप्तयवाः समुदितं फलं ॥ तस्मादधो
धनुः फले अपसारितो ॥१॥१॥ शेषं ॥१॥१॥ पंचदशांगुलान्येकोयवः प्रतिदत्तं फलं ए
वमष्टानां दत्तानां फलं ॥१॥१॥ एवं चतुर्थद्वितो ॥१॥१॥ पंचमद्वितस्य फलं ॥१॥१॥ मि
लितं ॥१॥१॥ उपरिदत्तं स्यादपरित्यागः ॥१॥१॥ अदपरिग्रहः ॥१॥१॥ अथरिपद

॥५॥

॥६॥

होत्रफलं ॥५॥ पंचशती सषट्सप्ततिरिति नांतरं किंचित् ॥ अत्र कामिके
चतुरस्राष्ट्रभानैर्गैकैर्णिका स्यात्तद्विभागशः ॥ तद्वहिस्त्रैकभागेन केसर
णिप्रकल्पयेत् ॥ तृतीयेदलमध्यानिचतुर्थे लैर्देकारपः ॥ चतुरस्राष्ट्रक
यत्तिदलाग्राण्यपियन्नतः इति ॥ यथावशिष्टं दलं वेददलं भवेति ॥ उक्ते
धंचततः त्रयत्रिकणिकाया समानतः इति ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥
॥ इति कुंडतचपूदीपोक्तपद्मकुंडप्रकारः ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीरक्त
शंवत् १६७७ नापोष शुक्ल १३ भोमे लिपं रमा शंकरात्मजपं दीनमणी शंकर
रेण ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीशारदाय नमः ॥ श्रीगुवरदांबिकायै ॥ ॥

॥६॥